

Sygn. akt II BP 20/10

POSTANOWIENIE

Dnia 9 marca 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z powództwa J. J.

przeciwko PPHU D. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w G.

o ustanowienie pełnomocnika z urzędu,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 9 marca 2011 r.,

na skutek skargi powoda o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia Sądu Apelacyjnego z dnia 27 listopada 2009 r.,

odrzuca skargę.

Uzasadnienie

Powód J. J. wniósł skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem postanowienia Sądu Apelacyjnego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 27 listopada 2009 r. oddalającego zażalenie powoda na postanowienie Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G. z dnia 9 października 2009 r. oddalające jego wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu w sprawie przeciwko PPHU D. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w G. o zapłatę.

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucono naruszenie art. 117 § 4 k.p.c. „(w brzmieniu obowiązującym w dacie postanowienia - aktualnie art. 117 § 5)” przez jego błędną wykładnię polegającą na mylnym i uznaniowym założeniu, że skarżący był w stanie samodzielnie występować postępowaniu, a przesłanki uzasadniające

ustanowienie dla niego pełnomocnika z urzędu nie zostały spełnione. Naruszenie to miało wpływ na wynik postępowania, albowiem gdyby do zarzucanego naruszenia prawa procesowego nie doszło wnioski powoda zostałyby uwzględnione. „Skutkiem wskazanego naruszenia jest niezgodność zaskarżonego postanowienia z art. 45 ust. 1 oraz art. 77 ust. 2 Konstytucji RP, z art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności oraz art. 117 § 1 i § 4” k.p.c. Zaskarżone postanowienie „spowodowało wyrządzenie powodowi szkody poprzez wyrządzenie krzywdy oraz niemożność korzystania z należytej reprezentacji w postępowaniu sądowym prowadzonym przed Sądem Okręgowym w G.”. Skarżącemu nie przysługiwało prawo do wniesienia innych środków prawnych w celu zmiany lub uchylecia zaskarżonego orzeczenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga jako niedopuszczalna podlega odrzuceniu. Zaskarżone postanowienie w przedmiocie oddalenia zażalenia na postanowienie oddalające wnioski strony o ustanowienie pełnomocnika z urzędu nie jest postanowieniem kończącym postępowania w sprawie, ponieważ rozstrzygało tzw. kwestię wпадkową. Tymczasem zgodnie z art. 424¹ § 1 i 2 k.p.c. skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku przysługuje jedynie od prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, jeżeli przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda, a zmiana lub uchylenie tego wyroku w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe, a w wyjątkowych wypadkach (gdy niezgodność z prawem wynika z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela) także od prawomocnego orzeczenia sądu pierwszej lub drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, jeżeli strona nie skorzystała z przysługujących jej środków prawnych, chyba że jest możliwa zmiana lub uchylenie wyroku w drodze innych przysługujących stronie środków prawnych. Wymieniony środek zaskarżenia (skarga na bezprawność) nie przysługuje od wyroków sądu drugiej instancji, od których wniesiono skargę kasacyjną oraz od orzeczeń Sądu Najwyższego (art. 424^{1a} § 1 k.p.c.), a także od innych prawomocnych orzeczeń, które nie kończyły postępowań w osądzanych sprawach.

Ustawą z dnia 22 lipca 2010 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny, ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy - Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. Nr 155, poz. 1037) znowelizowano art. 417¹ § 2 k.c., w którym dopuszczono odstępstwo od zasady, według której naprawienia szkody wyrządzonej przez wydanie prawomocnego orzeczenia można żądać po odrębnym stwierdzeniu ich niezgodności z prawem. Odstępstwo takie ustanawia art. 424^{1b} k.p.c., który dotyczy prawomocnych orzeczeń, od których skarga nie przysługuje, tj. orzeczeń niekończących postępowania w sprawie, i przewiduje, że odszkodowania z tytułu szkody wyrządzonej przez wydanie takiego prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem, można domagać się bez uprzedniego stwierdzenia niezgodności orzeczenia z prawem w postępowaniu ze skargi, chyba że strona nie skorzystała z przysługujących jej środków prawnych. Oznacza to, że żądanie odszkodowania z tytułu potencjalnej szkody wyrządzonej przez wydanie orzeczenia niekończącego postępowania w sprawie nie wymaga uprzedniego stwierdzenia niezgodności z prawem, a warunkiem dochodzenia takiego odszkodowania jest skorzystanie przez stronę z przysługujących jej środków prawnych skierowanych przeciwko orzeczeniu niekończącemu postępowania w sprawie.

W rozpoznawanej sprawie powód skorzystał z przysługującego mu środka prawnego, bo złożył zażalenie na postanowienie Sądu pierwszej instancji o odmowie ustanowienia dla niego pełnomocnika z urzędu, które zostało oddalone zaskarżonym postanowieniem Sądu drugiej instancji, które nie kończyło postępowania w sprawie, tj. nie zawierało definitywnego i merytorycznego osądu całości sprawy. Skarżącemu nie przysługiwała skarga na bezprawność tego postanowienia niekończącego postępowania w sprawie (art. 424¹ § 1 *a contrario* k.p.c.), co wszakże nie pozbawia go możliwości dochodzenia w odrębnym postępowaniu cywilnym potencjalnego odszkodowania bez uprzedniego stwierdzenia niezgodności z prawem tego postanowienia (art. 424^{1b} k.p.c.).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji (art. 424⁸ § 1 k.p.c.).